

*Usługi publiczne na przykładzie Miasta Kowal - rodzinnego
miasta króla Kazimierza Wielkiego
i aktora Jana Nowickiego*

19 czerwiec 2017 r.

KRÓL KAZIMIERZ WIELKI

URODZONY W KOWALU
30 KWIETNIA 1310 R.

JAN NOWICKI

HONOROWY OBYWATEL
MIASTA KOWALA

*Z całego serca
zapraszamy do naszego
kontakt!!!
Jan Nowicki -*

Porozmawiajmy o pieniądzach...

Miasto Kowal liczy 3,5 tys. mieszkańców, z tego 580 osób liczy więcej niż 65 lat. Pod względem dochodów własnych (tzw. wskaźnik „G”) z kwotą 1012 zł zajmuje 1589 miejsce, na 2478 gmin. Po uwzględnieniu subwencji wyrównawczej (wskaźnik „G+S”) dochody Miasta Kowala na 1 mieszkańca wynoszą 1372 zł, co daje nam 2386 miejsce w kraju. Najważniejsza rzecz, o której każdy samorządowiec powinien pamiętać – najważniejsi są mieszkańcy, a w ujęciu finansowym – ich liczebność. Im więcej, tym lepiej.

O pieniądzach ciągnący dalszy...

Dla przykładu: najbogatsza gmina w Polsce to Kleszczów – po zapłaceniu „janosikowego” - 25256 zł na 1 mieszkańca, najbiedniejsza to gmina Radgoszcz – wskaźnik „G” 424 zł. Po uwzględnieniu subwencji wyrównawczej na 2478 gmin, najbiedniejsza w kraju jest gmina wiejska Mielec – wskaźnik „G+S” – 1246 zł. Gmina Radgoszcz - dzięki subwencji wyrównawczej - ze wskaźnikiem „G+S” 1475 zł przesuwa się na 1975 miejsce w Polsce.

O dochodach własnych gmin woj. kujawsko-pomorskiego

Do najbogatszym należą: Osielsko – 2813 zł, Łysomice – 2680 zł, gmina Inowrocław – 2414 zł, gmina Wielka Nieszawka – 2326 zł, Barcin – 2227 zł, Białe Błota - 2214 zł, Świecie - 2148 zł, Nowa Wieś Wielka – 2131 zł, Osie – 2036 zł, Lubanie – 1985 zł.

Miasta prezydenckie: Włocławek – 1887 zł, Toruń – 1731 zł, Grudziądz – 1690 zł, Bydgoszcz – 1680 zł, Inowrocław – 1361 zł.

10 gmin naszego regionu o najmniejszych dochodach własnych: Skrwilno – 538 zł, Świedziebnia – 647 zł, Boniewo – 664 zł, Wąpielsk – 717 zł, Czernikowo – 738 zł, Brzuze – 751 zł, Rogowo – 755 zł, Świekatowo – 759 zł, Zbójno – 767 zł, Mrocza 773 zł.

***Najbiedniejsze gminy
w regionie po uwzględnieniu subwencji
wyrównawczej***

***m. Kowal – 1372 zł, m. Aleksandrów Kuj. - 1385 zł, m.
Lipno – 1403 zł, g. Raciążek – 1412 zł, m. Chełmno –
1423 zł, m. i g. Nakło nad Notecią – 1427 zł, g.
Aleksandrów Kuj. - 1432 zł, g. Unisław – 1440 zł, m.
Nieszawa – 1443 zł, m. Chełmża – 1446 zł***

Samorząd Miasta Kowala, czyli jak nie dać się biedzie...

Miasto liczyło wtedy 3070 mieszkańców. Po upadku na początku lat 90-tych wszystkich zakładów pracy w Mieście panowało duże bezrobocie i bieda.

Kowal nie posiadał wtedy kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, wodociąg miejski zbudowany był w dużej mierze z rur cementowo-azbestowych, a stacja uzdatniania wody była tylko prostą hydrofornią.

Stan dróg miejskich był fatalny, a większość z nich posiadała gruntową nawierzchnię, chodniki były tylko w centrum.

ul. Marsz. J. Piłsudskiego w latach 90-tych

ul. Tylickiego w latach 90-tych

ul. Traugutta w latach 90-tych

ul. Grabkowska w latach 90-tych

Park miejski w latach 90-tych

W bardzo złym stanie była infrastruktura społeczna Miasta, a zwłaszcza obiekty oświatowe i sportowe.

Większość mieszkań komunalnych, a tych w Kowalu jest bardzo dużo, nie posiadało podstawowych urządzeń sanitarnych.

Budynek szkoły przy ul. Piwnej – lata 90-te

Stadion miejski w latach 90-tych

Budynki gospodarcze na stadionie miejskim w latach 90-tych

Stan obecny

Liczba lokali mieszkalnych zwiększyła się z 700 do około 1200, głównie poprzez wybudowanie ponad 330 nowych domów jednorodzinnych.

Powierzchnia mieszkalna zwiększyła się z 42 tys. m² do 100 tys. m².

Nowe osiedle mieszkaniowe

W mieście, z udziałem środków unijnych zbudowano od podstaw sieć kanalizacji sanitarnej oraz nowoczesną oczyszczalnię ścieków. Do kanalizacji podłączonych jest 99,9% gospodarstw domowych. Miasto pomagało mieszkańcom wybudować przyłącza kanalizacyjne.

Oczyszczalnia ścieków

Oczyszczalnia ścieków

Rozbudowie i gruntownej modernizacji poddany został cały wodociąg miejski, wraz z wybudowaniem stacji uzdatniania wody. Z eksploatacji wyłączono sieć z rur cementowo-azbestowych.

Wszystkie mieszkania komunalne wyposażone zostały w sanitariaty.

Podarki Komunalnej i Mieszaniowej
7-820 Kowal, ul. Piwna 23
tel. 054 284-23-33
mail: zgkikowal@pro.onet.pl

Liczba ulic powiększyła się z 33 do 55, z których 28 wybudowano od podstaw, a 19 dalszych zostało zmodernizowanych. W 31 ulicach wybudowano nowe chodniki o łącznej długości 26 km oraz 30 parkingów i stanowisk postojowych dla około 500 samochodów.

Większość ulic osiedlowych i chodników zostało wybudowanych w ramach robót publicznych. Obecnie 99% mieszkańców k. swojego domu ma twardą drogę: asfaltową bądź betonową. W bieżącej kadencji wybudowano od podstaw w ramach robót publicznych ulice: Polną, Chrobrego, Księżnej Jadwigi, Piastowską, Wolską, Miłą, Brzozową i Piwną.

Budowa ul. Piastowskiej

ul. Wolska

***Nowe dywaniki asfaltowe ułożono w ulicach:
Kołątaja, Traugutta, Zielonej,***

W centrum Kowala kończą się prace związane z układaniem nowej nawierzchni z cegły klinkierowej na pl. Rejtana i w ul. Kopernika, Zamkowej, Mickiewicza, Kilińskiego i Kazimierza Wielkiego.

***W grudniu 2007 r. - po wielu latach starań - Miasto
wzbogaciło się o obwodnicę drogi krajowej Nr 1
o długości 4,3 km, a w latach 2012-2014 zyskało
połączenie autostradowe z Łodzią, Warszawą i całą
Europą poprzez położony 4 km od jego południowych
granic węzeł autostradowy o nazwie "Kowal".***

Obwodnica Kowala

Węzeł autostradowy „Kowal”

Infrastruktura społeczna miasta

W mieście znajduje się kompleks budynków oświatowych przy ul. Piwnej w którym funkcjonują: przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum i powiatowe liceum ogólnokształcące. Kompleks ten został w całości zmodernizowany, a także rozbudowany.

W bezpośrednim sąsiedztwie obiektów oświatowych znajdują się obiekty sportowe: stadion z dwoma nawadnianymi płytami piłkarskimi, z zadaszoną trybuną i sztucznym oświetleniem z miasteczkiem ruchu drogowego i skatepark'iem. Tuż przy stadionie położony jest zespół ORLIK 2012 oraz siłownia do ćwiczeń na „świeżym powietrzu”, boisko do siatkówki plażowej oraz skocznia i bieżnia lekkoatletyczna. W miasteczku urządzonych jest 6 placów zabaw dla dzieci.

Kompleks budynków oświatowych i sportowych

***Siedziba Przedszkola, Szkoły Podstawowej,
Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego***

Przedszkole Miejskie

Duża sala gimnastyczna w szkole przy ul. Piwnej

Mała sala gimnastyczna w szkole przy ul. Piwnej

„Kujawiak” Kowal

Sekcja szachistów

Klub Karate Tradycyjnego Kowal

***Infrastrukturę społeczną Kowala
uzupełniają: zespół szkół
ponadgimnazjalnych Centrum Kształcenia
Rolniczego oraz oddany do użytku w 1997
Dom Pomocy Społecznej oraz powstały
kilka lat później Środowiskowy Dom
Samopomocy***

ZS Centrum Kształcenia Rolniczego

Dom Pomocy Społecznej

*Opiece zdrowotnej nad mieszkańcami służą trzy
prywatne NZOZ, a także funkcjonująca od ponad 15 lat
podstacja pogotowia ratunkowego*

Jak to wszystko działa...

- w przedszkolu mamy zapewnione miejsca dla wszystkich chętnych dzieci,***
  - uczniowie szkoły podstawowej dwukrotnie zajęli drugie miejsce w województwie w sprawdzianie wiedzy i umiejętności,***
  - sport w dwóch klubach uprawia ponad 150 młodych ludzi, głównie piłkę nożną, karate, a także szachy,***
  - sportem i rekreacją zajmuje się też coraz więcej ludzi w wieku dorosłym i senioralnym; organizowane są m. in. cykliczne rajdy piesze***
-
-

W bieżącej kadencji samorządu powołana została do życia Rada Seniorów, która w znakomity sposób wzbogaciła życie społeczne Kowala, seniorzy działają dla siebie i dla środowiska, o to przykłady ich działalności

Akcja Senior Seniorowi

Spotkanie z aktorem Janem Nowickim

Od 2011 Miasto posiada nowe targowisko miejskie na ponad 200 stanowisk handlowych.

Targowisko miejskie

Chlubą Kowala jest zieleń w przestrzeni publicznej na którą składają się liczące 25 km długości ogródki przyuliczne, wszystkie skwery miejskie oraz dwa parki: gruntownie zmodernizowany park im. Leona Stankiewicza oraz nowy, noszący imię króla Kazimierza Wielkiego wraz z pomnikiem Króla urodzonego w Kowalu w 1310 r. Zieleń Kowala w przestrzeni publicznej była wielokrotnie nagradzana i dwukrotnie prezentowana w programie telewizji tvn "Maja w ogrodzie". Miasto dba również o tereny zielone zlokalizowane wzdłuż dróg powiatowych i wojewódzkich, w tym wzdłuż obwodnicy.

Park im. Leona Stankiewicza

Kowal Miasto Ogród

***Łąka na której utworzono park
im. Króla Kazimierza Wielkiego***

Park im. Króla Kazimierza Wielkiego

Park im. Króla Kazimierza Wielkiego

Park im. Króla Kazimierza Wielkiego

Ogródki przyuliczne

Skwery miejskie

Ogródki przyuliczne

Ogródki przyuliczne

Ogródki przyuliczne

Plac Rejtana

Rok 2008 - Zieleń miejska prezentowana w programie „Maia w ogrodzie”

Rok 2014 - Zieleń miejska prezentowana po raz drugi w programie „Maja w ogrodzie”, tytuł odcinka „Kowal miasto ogrodów”.

Kowal od 1999 r. posiada swój hymn do którego słowa napisali: miejscowa poetka Marzenna Lewadowska i aktor Jan Nowicki, a muzykę skomponował Jan Kanty Pawluśkiewicz.

Od 2002 r. w samo południe rozbrzmiewa w Mieście hejnał skomponowany i darowany kowalanom przez światowej sławy kompozytora Zbigniewa Preisnera.

152

"Kowal, nasze serce"
Kujawiak

rytmiki
muz. pa K. Pawluśkiewicz

GENNYMI GOTEWICZOWIEM
DUPKUSZCOWI KOWALA

Jan K. Murkiewicz

mało - 26.X.1999
leć coś... co ty chwas
Kujawiak

Tempo kujawiaka (2)

głos
fagot
horn

f#m G7 f#m G7 f#m

W sercu ojczyzny miasteczko nieduże

Kowal - nasze serce hymnu

Muzyka: Jan Kanty-Pawluśkiewicz
Słowa: Marzenna Lewandowska
Jan Nowicki

1. Jest w sercu Ojczyzny - miasteczko nieduże.
Leżące wśród lasów, wśród jezior i pól.
Tu, kiedy cię zmęcą - życiowe podróże
Oczekuje ciebie cień drzewa i stół

cień drzewa i stół
cień drzewa i stół.

Ref. Kowal najmilszy - nasz ogród zielony.
Dom rodzinny, kryty strzechą białych chmur.
Kowal kolebką królewskiej korony,
Która kruche drewno przemieniła w mur

przemieniła w mur.

2. Uśmiech tu znajdziesz na każdej ulicy.
W każdym domu czeka - gościnności próg.
Serc i bram otwartych - nikt tutaj nie zliczy.
Przejdiesz przez nie krokiem w takt kujawskich nut
w takt kujawskich nut
w takt kujawskich nut.

Ref. Kowal najmilszy...

3. Wieczorem KAZIMIERZ na schodach kościoła
Spocznie cieniem króla - co wspomnienie śni.
I czuje się WIELKI. Ta wielkość przywoła
cień drugi, jaśniejszy - Świętej Urszuli

Świętej Urszuli
Świętej Urszuli.

Ref. Kowal najmilszy...

4. Kowalacy z miasta - jednego w świecie,
Pamiętajcie słowa, nućcie piosnkę tą.
Ona wam przypomni, myśl co piersi gniecie:
Ze żyć można wszędzie - umieraj gdzie... DOM
umieraj gdzie... DOM
umieraj gdzie... DOM.

Ref. Kowal najmilszy... - 2 razy

153. Jan Nowicki - 4 grudnia 1999 r. W trakcie pierwszej Gali Miejskiej otrzymuje tytuł Honorowego Obywatela Miasta Kowala...

154. ... w trakcie Gali wystąpili uczniowie Szkoły Podstawowej oraz...

155. ... po raz pierwszy odpiewano hymn Kowala

Centrum Społeczno - Kulturalne Miasta Kowala

Młodzieżowy Klub „Puchatek”

*Wizytówką kultury jest strażacka orkiestra dęta
miasta Kowala.*

Na podkreślenie zasługuje aktywność zwłaszcza młodych krwiodawców skupionych w Młodzieżowym Klubie "Puchatek" - kowalscy krwiodawcy w ostatnich kilku latach oddali 300 l krwi.

Honorowi Krwiodawcy

www.kowal.eu

www.rckik-bydgoszcz.com.pl

www.klubpuchatek.com.pl

Oddając krew ratujesz ludzkie życie!
Przyłącz się do nas!!

KREW!
Z KOWAŁA!
ŻYCIE POZWALA!

Od 2011 r. w Kowalu organizowana jest impreza kulturalno-charytatywna "Święty Mikołaj Przyjeżdża do Kowala". Jej coroczny dochód - kwota około 20 tys. zł przeznaczana jest na wsparcie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.

***Od ponad 20 lat w Mieście organizowane są
integrujące społeczność lokalną imprezy plenerowe:
Jarmark Kazimierzowski, Powitanie Lata
i Piknik Strażacki.***

Jarmark Kazimierzowski

Jarmark Kazimierzowski

Jarmark Kazimierzowski

Jarmark Kazimierzowski

Lato w Parku

Lato w Parku

Piknik Strażacki

Piknik Stražacki

Piknik Stražacki

Społeczność Kowala charakteryzuje bardzo duża aktywność obywatelska, potwierdzeniem której jest frekwencja w wyborach samorządowych, która wynosiła w 1994 r. - 61%, 1998 r. - 63%, 2002 r. - 72%, 2006 r. - 62%, 2010 r. - 66%, 2014 r. - 69%.

***Co robimy inaczej niż inni lub tak nam się wydaje.
Zakładamy i pielęgnujemy zieleń w ramach robót publicznych i prac społecznie-użytecznych. Budujemy drogi i chodniki w ramach robót publicznych, służby burmistrza odśnieżają nie tylko jezdnie, ale także chodniki przed prywatnymi posesjami. Za darmo robimy zdjęcia do dowodów osobistych dla naszych mieszkańców. Co roku do każdego domu trafia kalendarz z terminarzem imprez miejskich oraz z zaznaczonymi datami wywozu odpadów płacenia podatków itp. Od 2011 r. Burmistrz pisze List do podatników.***

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

**Eugeniusz Gołembiewski
Burmistrz Miasta Kowala**

